

La veu franquista a Madrid

Ja és diputat. I prompte arribarà a Madrid la seua «veu valenciana». Però l'ex-alcalde de l'especulació Ramón Izquierdo és un exemple d'antivalencianisme i un centaure perfecte d'espanyolista i franquista.

Joan Pomares

Dimarts 18 de setembre de 1973, a la una en punt del migdia, prenia la medalla, la vara i el faixí el nou alcalde de València, don **Miguel Ramón Izquierdo**. L'acte fou presidit pel governador civil i cap provincial del gloriós Movimiento, don **Enrique Oltra Moltó**. També hi eren presents don **José María Adán**, conseller nacional, i don **Fausto Martínez Fernández**, cap local. Don **Vicente López Rosat**, alcalde ixent, després de puntualitzar que «l'alcalde no és sols el gestor d'una empresa o un director administratiu, sinó, eminentment, un càrrec polític», ressaltà la necessitat «d'una cada vegada més autèntica participació dels ciutadans, sense demagògies, sense sufragis universals, però sense dictadures encobertes», paraules que vibraren entre els presents i que afirmà dir «des del més honorós fons de la meua manera de ser falangista». Fi-

«Un home que passarà a la història de València».

nalment, donà les gràcies al govern sobre el nou alcalde, «un home que passarà a la història de València».

A continuació, va prendre la paraula el senyor Izquierdo —«l'Altíssim ha disposat que aquest matí quasi tardorals formàs part d'una data transcendent»—, el qual va dir que venia a treballar «sense forçar el gest, amb naturalitat, senzillament, tal com crec que sóc». Després del breu discurs, i «com a home identificat amb el Movimiento», donà les gràcies al governador i a l'Excm. Sr. Ministre de la Governació, **Carlos Arias Navarro** —«que ha depositat en les meues mans la seua confiança»— i «d'una manera molt especial al **Caudillo**», el

qual, al seu parer, s'havia alçat justament contra l'anarquia republicana, ja que «guanyà per als espanyols amb la pau, l'ordre i el ressorgiment».

El senyor Moltó, per la seua banda, va dir que, a pesar que López Rosat «entenia la xefatura a l'estil de José Antonio», deixava «la torxa del comandament», però que, en qualsevol cas, es tractava «d'un canvi de sentinella o de guàrdia», alhora que, emocionat, li deia: «Estimat Miguel, pesa sobre les teues espatlles l'honrosa càrrega del comandament», i l'estimulava a continuar «en els principis fonamentals del Movimiento», amb els quals combregava.

Després dels actes, el nou alcalde va

dirigir telegrams a les més altes jerarquies del govern espanyol. Entre d'altres, a **Luis Carrero Blanco**, president del govern, i a **Carlos Arias**. En tots aquests telegrams exposa «la seua adhesió inquebrantable al govern». El seu nomenament havia estat també saludat pel seu amic i company, l'escriptor valencià **Fernando Vizcaino Casas**: «arribes a l'alcaldia en un moment crucial. Tens per davant una tasca gloriosa i transcendent».

L'últim franquista

Izquierdo arribava a una alcaldia en la qual es mantindria governant fins l'abril de 1979, amb el lleu interregne d'un mes en què estigué presidida pel notari i regidor pel terç de corporacions **Antonio Soto Bisquert**. Substituïa López Rosat, al qual el nou governador civil, l'alcoià **Oltra Moltó**, havia obligat a dimitir —«un dels dos sobra»—. D'aquesta manera, el Ministeri de la Governació, en mans de Carlos Arias, va haver de dictar un nou alcalde.

El seu nomenament sorprené ja que, bé que íntim de Moltó, sembla que la designació provenia de les més altes esferes. No debades, el 1973, el seu gran amic, el castellanenc **Fernando Herrero Tejedor** —«més que un company d'estudis en la carrera de Dret»— era ministre secretari general del Movimiento. Herrero seria no sols el seu mecenes, sinó també un gran pare de la pàtria. Tenia de mà dreta **Alfredo Giménez Millas** —ex-División Azul, latifundista oliverer i membre del Partido Nacionalista Español del doctor **Albinana**.

Només un lleu accident administratiu entrebanca don Ramón, la nova llei de Règim local —BOE, 21-11-1975—, que disposava que els alcaldes havien de ser elegits pel sufragi dels seus regidors. Izquierdo torna a presentar-se, doncs, a l'alcaldia juntament amb dos contendents: **Daniel González Tregón** —ja regidor pel terç familiar des de març del 71— i **Serafin Ríos Mingarro**, demòcrata-cristià amb el suport de les associacions de veïns. I l'1 de febrer de 1976 tornava a ser alcalde, ara ja «elegit».

Es diu d'ell que no és de l'Opus, que no és falangista, que no és un home de l'aparell del règim. Però, sens dubte, és un franquista —si bé no teoritzant, sí plenament ideologitzat—, amant del corporativisme vertical i de «lo regional sano». El seu mandat estigué sotmés a les consultes i a l'obediència als jerarques de la Falange. La seua presència periòdica en la Jefatura Provincial del Movimiento per re-

captar ordres disciplinàries dels caps de fila fou la millor prova de la seua «autonomia municipal». I fou i continua sent fidel al règim.

El 20 de novembre de 1975 passava, doncs, un dels seus moments més amargs. Des del saló municipal de la xemeneia voltat dels seus regidors, escoltava el comunicat de mort del Cau-

del verticalista Sindicat Provincial del Metall, de l'Agrupación de Exportadores Metalúrgicos de la Región Valenciana i membre del Consell General de l'Advocacia, entre d'altres càrrecs.

Obligat a fer la guerra en el bàndol republicà, l'autor de l'agermanament València-Magúncia va ser també pro-

Uns anys d'alcaldia que van deixar conseqüències encara duradores.

dillo, de boca del seu benvolguíssim Arias Navarro. «La nostra pàtria ha perdut un dels seus millors capitans», declararia a la premsa del dia. Franco, per a ell, era «una figura històrica de categoria excepcional» i «una llum permanent en el Pardo que vetlava per tots». Miguel Ramón, hores abans, havia estat en els actes commemoratius de la mort de José Antonio. «Davant la Creu dels Caiguts —va dir **José Maria Adán**— es van congreguar set centúries».

I franquista continuà sent. Fins el 18 de juny del 76 no retirà la icona de Franco del saló municipal de sessions. La visita del rei al novembre del mateix any el va obligar, a més, a tenir la gentilesa de penjar el nou retrat.

Titulat en tot

Ramón Izquierdo va nàixer a València el 1919. Advocat en exercici durant 30 anys —despatx al carrer de Guillem de Castro, 77— arribà a l'alcaldia sent degà del Col·legi d'Advocats de València —cosa que l'enfrontà a un grup de joves juristes que plantejaren incompatibilitat de càrrecs. Es dedicà exclusivament a l'alcaldia des del setembre del 74. Amb sis fills, ha estat president de l'Acadèmia Valenciana de Jurisprudència,

curador en Corts —el 1975, per la seua corporació— i consejero del reino, al juliol de 1975, amb Adolfo Suárez, pel terç de corporacions i en representació dels «ayuntamientos españoles».

«L'home dels peus de plom», com se'l coneixia per la seua cautela pública, que encara conserva en casa el retrat oficial, pintat per ser exposat en la galeria dels alcaldes, es va dedicar, durant els darrers mesos del seu mandat, a oferir medalles a tort i a dret, entre les quals hi havia la medalla d'or de la ciutat —el 23 de febrer de 1979— a **Antonio Maria de Oriol y Urquijo** —«per totes les iniciatives valencianes escomeses durant el seu mandat»—. Aquest reconeixement públic va provocar la protesta de molts demòcrates valencians, que van protestar aduint que això era oferir una medalla «a una de les figures més negres de la nostra història». També va ser condecorat el seu antecessor López Rosat —ex-División Azul, ex-cap local del Moviment, ex-cap del SEU... I el governador **Salas Pombo**, entre d'altres.

Al juny de 1977, i després d'unes eleccions guanyades per la UCD, presentava la dimissió. Volia eixir-se'n «amb la cara ben alta», i sense passar pel tràngol d'un cessament provocat

per les primeres eleccions municipals lliures.

«Me'n vaig —deia— perquè no sóc l'alcalde que València necessita en aquests moments». Però també perquè el seu poder començava a minvar: «No sé quina situació és menys desitjable, si la d'un buit de poder o la d'un poder buit». Només **Jarabo Payá**, d'Alianza Popular, s'hi va oposar, «per la seua entitat i la seua rectitud». Encara que també comptava amb Martín Villa, que, des de Madrid, en una conversa personal, li havia ofert «tot el suport polític del govern».

Miguel Ramón no era massa partidari dels canvis que s'acostaven. Així ho va matisar des d'una emissora de ràdio de la ciutat, on defensà «la democràcia orgànica» que ja s'acabava,

enfront del sistema «nefast dels partits per a la gestió municipal».

Pepita Ahumada, el Saler i el Túria

A les acaballes de 1962, quan era alcalde **Rincón de Arellano** i regidor de Turisme **Vicente Giner Boira**, l'Ajuntament va començar el projecte d'urbanització de la devesa del Saler, autoritzant Tevasa —Terrenos de Valencia, S.A.— perquè presentàs el pressupost de l'ordenació urbanística i hotelera de la gran i verda devesa de l'Albufera. De Tevasa formava part Banco Urquijo i hi participava activament la Caixa d'Estalvis de València —la qual, per cert, va prestar a

l'Ajuntament de Miguel Ramón 500 milions de pessetes com a crèdit per a la continuïtat de les obres projectades—, a més d'altres societats. També participava de les empreses constructors **Ignacio Carrau**, president de la Diputació.

La síntesi del muntatge que es volia materialitzar al Saler és aquesta: aparcaments per a 4.000 vehicles, 5.000 cabines de banys, 24 hotels, 12 apartohotels, 12 poblats, 56 torres d'apartaments, 250 parcel·les unifamiliars i un hipòdrom, un parc d'atraccions, supermercats, etc. Tot

A l'esquerra, Herrero Tejedor amic d'Izquierdo. A la dreta, aquell Suárez.

això, destinat al «major parc turístic d'Europa».

Amb il·legalitats aberrants, López Rosat va continuar en avant el projecte, desenvolupant-ne el pla interior i continuant amb les subhastes i les desrosses. Miguel Ramón, coneixedor de la gran protesta que totes aquestes accions van provocar a València, sota l'eslògan «El Saler, per al poble», va decidir, doncs, «fer-ho bé» i intentà «legalitzar-ho tot», fent-ne retrocedir el mínim possible la urbanització. Per això, només cinc dies després de la seua investidura, va realitzar el seu primer acte populista: aturar la subhasta de 65 parcel·les. Els tècnics municipals no havien tingut en compte, a més, que s'hi havien comés greus errors topogràfics, en no tenir en compte el retrocés costaner: l'hotel Sidi-Saler quedava, per exemple, sobre l'aigua.

Però l'exposició pública de la remodelació i la regularització legal de la Devesa va esdevenir una de les més grans contestacions que ha conegut mai la ciutat. I, malgrat presentar fórmules mixtes i d'oferir aires de modernitat —«hem de mirar el Saler amb els ulls d'avui»—, amb Izquierdo no es frena res i la il·legalitat i el deteriorament ecològic continuen. Encara amb l'ajuntament socialista es van alçar 14 torres d'apartament sense llicència del temps de l'alcaldia de Ramón Izquierdo.

Pel que fa a l'altre gran problema de la ciutat —el vell llit del Túria—, Miguel Ramón va continuar sent permissiu, ambigu, inhibid i sucursalista, sense desitjar cap problema amb el MOPU, que en tenia el domini absolut. El projecte acordat per al llit del Túria en el Plan Sur plantejava la construcció d'una gran autopista, enfront de la reclamació dels valencians i de la Comissió Pro-Llit —que comptava amb el suport, des de 1971, de l'Ateneo Mercantil— de destinar el gran fons a un immens jardí.

Izquierdo no es va fer càrrec del multitudinari desig popular i, per evitar els enfrontaments, no va optar ni pel «trànsit ràpid» ni per la zona verda, i ho deixà tot en mans d'un abstracte i paternalista «allò que els valencians voldran». Tanmateix, va

canviar d'opinió després de la visita del ministre **Gonzalo Fernández de la Mora**, que era partidari que les autopistes «envolten les grans àrees urbanes».

La seua batalla continuà centrant-se en la demanda que el llit passàs a la propietat municipal —ho era pública— i a destinar, finalment, el riu a terreny especulatiu immobiliari, tant com a zona verda que permetrà revalorar el preu de les parcel·les urbanes —es construeix l'eixample de Vivers i s'amplia la zona de les facultats— com per a terrenys de la Fira de Mostres, nus de nombroses il·legalitats encara per aclarir.

El 6 de maig de 1977, un ple decidia, finalment, qualificar el Túria com a zona verda, inclosos sectors laterals no qualificats com a tals. Izquierdo aconseguia, d'aquesta manera, traure's una de les seues més grans espines i fer-se l'amo de la decisió, per

damunt de les associacions de veïns i dels valencians.

Només dos exemples de l'«urbanisme» propi de l'etapa. Perquè tota l'etapa consistorial de l'alcalde Izquierdo apareix plena de plans d'urbanització desastrosos. Així, partidari de la pavimentació provisional, va posar en marxa un pla per a asfaltar d'aquesta manera uns cinc-cents carrers de la ciutat, a plena satisfacció de les contractes. El monopoli de totes les obres locals va anar a parar a les mans de la Cleop —constructora monopolista a la qual van descobrir a l'agost de 1975 una estafa pressupostària de 50 milions— que dispararia el pressupost municipal, amb un dèficit, per a 1976, de 1.110 milions de pessetes.

A la seua etapa pertany, també, la iniciativa de la construcció d'un hipòdrom municipal —sense la llicència necessària— o el grup d'habitatges protegits al qual, però, va anar a viure la flor i nata de València. I el bloc de 178 habitatges del carrer de José Maestre, 20, realitzades en 1975 per als funcionaris municipals i que ha estat declarat, ara, en estat ruïnós. O les actuacions del Patronato Municipal franquista, que ha estat denunciat constantment per irregular i autor de nombroses obres deteriorades.

A fi de tancar el capítol, cal destacar el cas especial de la regidora **Pepita Ahumada**. Josefa Ahumada Campos, tinent d'alcalde de l'Ajuntament i delegada municipal de jardineria i ornamentació urbana, regidora del Cabanyal pel terç de famílies, era la mà dreta de don Miguel. Per a ella —seguidora de l'alcalde en la Coalició Popular i ara en Unió Valenciana— la compra, per 127 milions, de l'Estació Agronòmica de Benicalap per l'Ajuntament, va suposar un gran negoci.

Promotora d'habitatges, sota la cobertura de cooperatives de noms religiosos, Pepita ja havia preparat la venda del grup «Albaes» al costat del nou pulmó verd de la ciutat. «Cal agrair —deia Pepita Ahumada en una entrevista publicitària— que les empreses constructores pensen en l'ambient i en l'entorn... per als que busquen en la casa un punt de descans...».

El faller anticatalà

L'actual diputat no podia, òbviament, tolerar de cap manera les associacions de veïns. Ell, des del primer moment, va preferir que les comis-

sions falleres —«autèntiques agrupacions de barriada»— duguessen a terme una suposada representació de la ciutat. Així, una primera i fracassadíssima enquesta sobre els problemes de València fou dirigida pels casals fallers i els seus presidents.

Però és que Ramón Miguel sempre es caracteritzà per ser promotor i servidor de la trama fallera anticatalana i reaccionària i, des del principi, va voler controlar el gran exèrcit opera-

Ramón sentia una simpatia no encoberta. Lluny de mantenir una posició institucional «neutra», Izquierdo encoratjà la guerra de les senyeres i la tensió ciutadana.

I no dubtarà a enfrontar-se a nombrosos valencians i al Gremi de Llibreters en ordenar que retirassen les senyeres de la Fira del Llibre-78, consentint el boicot que els grups ultres realitzaven contra la fira i les amenaces de mort del PENS o Fuerza Nue-

Ex-alcalde i ara «voz d'Unión Valenciana».

tiu dels casals. Tinent d'alcalde i guàrdia de la seua política fou **Francisco Alarcó**, president de la Junta Central Fallera, o **Ramón Pascual Lainosa**, ultra i promotor de la bel·licositat amb franja blava, també tinent d'alcalde pel districte marítim i expulsat de l'Ajuntament per la dura opinió pública arran de la seua descarada manipulació de la JCF.

Això no obstant, Miguel Ramón Izquierdo dirigiria la gran trama cívico-fallera i s'encarregaria d'atiar, aconsellant pels seues regidors ultradretanistes, la guerra santa contra el «català».

Ramón, partidari del «valencianisme ben entés», no tardaria a situar-se al costat dels «símbols valencians» i, sota el consell fonamental de Lainosa, arremetrà profundament contra les tesis defensades per **Manuel Sanchis Guarner**, en enfrontada opinió a la del cap de la premsa del Moviment **José Ombuena**, de les posicions del qual havien nascut grups com ara l'agressiu GAV o la URV, pels quals

va. Ni tampoc, fidel al seu «valencianisme», de nomenar Fallera Major Infantil **Sonsoles Suárez**, la filla del president UCD.

Quan visità València el rei Joan Carles I i entre els enormes crícs que davant la balconada consistorial reclamaven el discurs de l'alcalde en valencià, el rei d'Espanya no tingué més remei que dir-li: «Miguel, et diuen que parles en valencià».

Miguel Ramón Izquierdo continua sent ex-alcalde, franquista fins al moll de l'os. Perquè l'ex-diputat de la CP, i ara flamant congressista, juntament amb el seu incondicional **Vicente González Lizondo**, ha dit, per si algú en dubtava: «Unión Valenciana no llevarà vots a AP», que és una alternativa «típicament regional» i que defensa «tot allò que significa ser valencià dins de l'àmbit hispànic». Potser també per això fou, juntament amb el seu mestre polític **Miguel Herrero** i el seu venerat **Adolfo Suárez**, un dels promotors de la Unió del Pueblo Espanol.